

Urban Sports Amsterdam 2020-2025

Project	Urban Sport Amsterdam 2020-2025
Datum	28 oktober 2019
Bestuurlijk opdrachtgever	Simone Kukenheim
Ambtelijk opdrachtgever	Henk Stokhof, afdelingshoofd Sportbeleid en Ontwikkeling
Opsteller	Joost Hartman, projectleider Urban Sports
Startdatum	1 december 2019
Einddatum	1 april 2025
Status	vastgesteld
Gevraagd besluit	Goedkeuring van de geformuleerde doelen voor het versterken van Urban Sport in Amsterdam en instemmen met de voorgestelde werkwijze om de ambities verder uit te werken in een beleidskader Urban Sports.
Vraag	Hoe geven we in Amsterdam vorm aan een grotere ambitie voor Urban Sports? Welke doelen, resultaten en ambtelijke producten horen daarbij? De ambities worden geformuleerd op het gebied van het ontwikkelen, realiseren en/of beheren van: <ul style="list-style-type: none"> – infrastructuur (openbare ruimte, accommodaties en maatschappelijke voorzieningen), – aanbod en programmering (sportstimuleringsactiviteiten), – topsport en (top)sportevenementen.
Achtergrond	<i>Sportgedrag Amsterdammers</i> Amsterdam is een sportieve stad. De sportdeelname ligt de laatste jaren boven het landelijke gemiddelde. In de afgelopen decennia zijn een toenemend aantal mensen buiten de traditioneel georganiseerde kaders gaan sporten en bewegen. Sportverenigingen en sportscholen blijven uiteraard belangrijke plekken, maar steeds meer Amsterdammers gebruiken de openbare ruimte als hun speelveld.

Sporten in de openbare ruimte¹

Gemiddeld genomen vindt de helft van de sportende Amsterdammers dat er voldoende vrij toegankelijke sportvoorzieningen zijn in de openbare ruimte (zoals basketbalpleintjes, trapveldjes met goals, skateparken et cetera). Ruim twee derde van de sporters geeft aan dat er voldoende openbare ruimte is die geschikt is voor sport. Het gaat dan om ruimtes waar het sporten niet het hoofddoel is (zoals parken, natuurgebieden en bosgebieden). In bijna alle stadsdelen geldt dat ongeveer twee op de vijf sporters wel eens gebruik maken van de openbare voorzieningen (zoals basketbalpleintjes of trapveldjes) in het eigen of een ander stadsdeel. In Centrum en in Noord is het aandeel sporters dat in het eigen stadsdeel gebruikt maakt van openbare voorzieningen het laagst. Van de sportende 6 t/m 12 jarigen maakt driekwart gebruik van de openbare voorzieningen, terwijl een vijfde geen gebruik maakt van de openbare voorzieningen. Van de sportende 13 t/m 17 jarigen is dat respectievelijk de helft en iets meer dan een vijfde. Het aandeel dat sport in de openbare ruimte neemt geleidelijk af met de leeftijd. In de leeftijdscategorie 55 t/m 80 jaar, maakt nog maar een kwart van de sporters gebruik van de openbare voorzieningen.

Urban Sports

Een aanzienlijk deel van de manieren waarop Amsterdammers sporten en bewegen in de openbare ruimte kunnen we betitelen als *Urban Sports*. Met Urban Sports bedoelen we alle vormen van sporten en bewegen waarbij spektakel, durf en het demonstreren van vaardigheden een belangrijke rol spelen, met de stedelijke omgeving als decor en podium. Ook het verbonden voelen met een grootstedelijke jongerencultuur is een essentieel onderdeel van Urban Sports. Deze stedelijke cultuur uit zich in leefstijl, mode, muziek, dans en beeldende kunstvormen. Voorbeelden van Urban Sports zijn: skateboarden, inline skaten, BMX-en, stuntsteppen, free-running/parkour, slacklining, boulderen/sportklimmen, calisthenics, 3x3 basketbal, straatvoetbal en breaken. Deze sporten kenmerken zich over het algemeen door hun on- of anders georganiseerde vorm. Urban Sports kunnen in de openbare ruimte plaatsvinden, maar ook in skatehallen, sportaccommodaties en dansstudio's.

Afbakening

De definitie van Urban Sports biedt ruimte voor interpretatie. De genoemde voorbeelden van urban sportdisciplines zijn niet uitputtend. De denkrichting is daarentegen wel duidelijk. Twee sporten vragen echter om extra uitleg: kickboksen en urban *cross-over* sporten.

Voor kickboksen geldt dat het zeker in Amsterdam onderdeel uitmaakt van de grootstedelijke jongerencultuur. Die sport is vooral populair onder jongeren die in Amsterdam zijn geboren en getogen. Kickboksen is anders georganiseerd dan de meeste traditionele sporten en wordt vaak op andere plekken beoefend dan in de gemeentelijke sportaccommodaties. In die zin zou het een urban sport genoemd kunnen worden. De kickboksport werkt hard aan haar imago en

---

¹ Bron: Sportmonitor 2017

krijgt binnen de gemeente Amsterdam ook aandacht via reguliere sportstimulerings-activiteiten, welzijnswerk en de Nederlandse Vechtsportautoriteit (tot stand gekomen onder leiding van voormalig burgermeester Eberhard van der Laan). Kickboksen zal daarom in het uitwerken van de ambities voor Urban Sports geen prominente plek innemen.

Onder urban crossover sporten verstaan we reguliere sporten die in de openbare ruimte van de stad worden beoefend. Voorbeelden van urban crossover sporten zijn urban hockey, padel tennis, 3x3 basketbal en straatvoetbal, maar ook calisthenics en cross fit trainingen in Amsterdamse stadsparken. Hier is het criterium om als Urban Sports te kunnen worden beschouwd, dat de sport voor een belangrijk deel door jongeren wordt beoefend en niet uitsluitend commercieel wordt georganiseerd.

Nut en noodzaak

Er gebeurt in Amsterdam al veel op het gebied van de Urban Sports. Er zijn in de stad veel voorzieningen gerealiseerd. Rondom verschillende disciplines zijn *communities* ontstaan met grote ambities. Sommige communities adviseren de gemeente over voorzieningen en evenementen. Maar het ontbreekt aan een duidelijke samenhang tussen alle initiatieven, georganiseerd door ondernemers, aanbieders, communities en/of gemeente. Inzet vanuit de gemeente Amsterdam is nu vaak ad hoc. Meer samenhang komen de ontwikkeling van Urban Sports in hun geheel ten goede.

Ook op Olympisch niveau zijn er positieve ontwikkelingen. Skateboarden, 3x3 Basketbal en BMX freestyle maken onderdeel uit van het programma van de Olympische Spelen in Tokyo in 2020. Sportklimmen en breakdancen worden in 2024 een Olympische sport. We verwachten hierdoor de komende jaren een toenemende aandacht en interesse voor deze disciplines. De gemeente Amsterdam kan een belangrijke rol spelen in het optimaal benutten van deze aandacht en interesse. Bijvoorbeeld door topsport in te zetten voor het stimuleren van breedtesport en door Amsterdamse topsport talenten te begeleiden naar een succesvolle sportcarrière.

Urban Sports blijven uiteraard ook vooral een manier om invulling te geven aan de vrije tijd. Veel jongeren zijn op zoek naar een sport die bij hen past. Ze voelen zich niet altijd thuis bij een traditionele sportvereniging. Urban Sports kunnen dienen als alternatief voor die sportvereniging. Sommige Amsterdamse jongeren vinden niet vanzelf hun plek in de samenleving. Om hun een positief perspectief te geven kunnen Urban Sport worden ingezet. In andere gemeenten zijn hier goede ervaringen mee opgedaan.

Aanleiding

De beleidskaders van de *Sportvisie 2025 'De Sportieve Stad'* en de *Agenda Sport en Beweging 2019-2022*, het *Sportaccommodatieplan 2015-2022* en het *Strategisch Huisvestingsplan Sport 2019-2022*, de *Visie Openbare ruimte 2025* en de *Beweeglogica van de Bewegende Stad* bieden de mogelijkheden om Urban Sports naar een hoger plan te tillen. Met de uitwerking van de ambities voor Urban Sports willen we inspelen op behoeften en initiatieven in de stad en

prioriteit geven aan andere vormen van sporten en bewegen. Meerdere directies en de stadsdelen worden hierbij betrokken. Door middel van deze bestuursopdracht committeert het college zich nadrukkelijk aan de ambities om Urban Sports in Amsterdam te ontwikkelen.

Maatschappelijk effect

Meer Amsterdammers sporten en bewegen in de openbare ruimte en meer Amsterdamse kinderen en jongeren sporten en bewegen structureel door middel van Urban Sports.

Doelen

De urban sportambities voor Amsterdam betekenen dat:

- de openbare ruimte optimaal wordt ingericht voor Urban Sports,
- er meer accommodaties en voorzieningen komen voor het beoefenen Urban Sports,
- Urban Sports toegankelijker worden voor de doelgroepen die achterblijven in sportdeelname, zoals beschreven in de Agenda Sporten en Bewegen,
- Amsterdamse urban topsporters meedoen op het hoogste niveau, nationaal en internationaal,
- er in de stad meer urban sportevenementen plaatsvinden, met de ambitie om binnen vijf jaar een aansprekend internationaal urban sportevenement te organiseren.

Resultaat

De doelen die hierboven zijn geformuleerd worden *smart* uitgewerkt in een beleidskader voor Urban Sports. Het resultaat van dit beleidskader bevat de volgende elementen:

- een beleidsnotitie over het ontwikkelen, realiseren en/of beheren van:
  - a. sportaccommodaties, maatschappelijke voorzieningen en een sportieve openbare ruimte en ten behoeve van Urban Sports,
  - b. sportstimuleringsprojecten ter bevordering van Urban Sports, met aandacht voor doelgroepen die achterblijven in sportdeelname,
  - c. urban (top)sportevenementen en een topsportklimaat.
- met producten als onder meer:
  - d. een omschrijving van het begrip Urban Sports (*'wat is de definitie van Urban Sports en over welke sportvormen hebben we het eigenlijk?'*),
  - e. een situatiefoto van wat er anno 2019 is op het gebied van Urban Sports (*'wat is er aanwezig aan infrastructuur, aanbieders, programmering en sportevenementen in Amsterdam?'*),
  - f. een kansenkaart voor Urban Sports (*'waar zien we mogelijkheden om infrastructuur, aanbod, programmering en/of sportevenementen te ontwikkelen in Amsterdam?'*),
  - g. een inventarisatie van de goede voorbeelden uit binnen- en buitenland (*'waar kan de gemeente Amsterdam haar voordeel mee doen?'*),
  - h. een globale evenementenambitie (*'welke urban sportevenementen gaan we organiseren in Amsterdam en tot welk internationaal topsportevenement leidt dat uiteindelijk?'*),
  - i. een eigentijdse programmering die aansluit bij de behoeften van de doelgroep (*'met welke sportstimuleringsactiviteiten bereiken we de Amsterdamse jeugd het best?'*),
  - j. een urban sportaanbod gericht op de behoeften van meisjes en vrouwen (*'wat*

- hebben meisjes en vrouwen in Amsterdam nodig op het gebied van infrastructuur, programmering en sportevenementen?'),*
- k. een positief perspectief voor de jeugd door middel van Urban Sport (*'hoe kunnen urban sportvormen worden ingezet voor het bevorderen van kansengelijkheid van Amsterdamse kinderen en jongeren?'),*
  - met aandacht voor onder meer:
    - l. het benutten van kracht en kennis van de buitenwereld bij het opstellen van de beleidsnotitie en het realiseren van de doelen, met speciale aandacht voor de urban sports communities (*'wat kunnen andere partijen in en buiten Amsterdam doen voor ons betekenen?'),*
    - m. het adviseren en ondersteunen van urban sportaanbieders,
    - n. het maken van verbindingen van Urban Sports met kunst en cultuur (*'hoe versterken we de relatie tussen urban sportvormen en bijvoorbeeld dans, muziek, beeldende kunst en mode in Amsterdam?'),*
    - o. het begeleiden van topsporters (*'hoe kunnen Amsterdamse urban sporttalenten op topsportniveau presteren?'),*
    - p. een eigentijdse communicatiecampagne, gericht op de diverse doelgroepen (*'hoe bereiken we Amsterdamse urban sporters op een manier die past bij deze tijd?'),*
    - q. het voorkomen van ongezonde sponsoring en kindermarketing,
    - r. het ontwikkelen van de pedagogische kwaliteiten van trainers en begeleiders,
    - s. het betrekken van de Amsterdamse Sportraad voor een advies over Urban Sports.
  - met een begroting ten behoeve van Urban Sports uitgedrukt in mensen en middelen, bestaand en nieuw:
    - t. een overzicht van de mensen en middelen die vanuit de bestaande begroting van Sport en Bos kunnen worden ingezet,
    - u. een inventarisatie van de mensen en middelen die vanuit de stadsdelen kunnen worden ingezet,
    - v. een meer jaren investeringsplanning (MIP) voor de ontwikkeling van infrastructuur (openbare ruimte, accommodaties, maatschappelijke voorzieningen) in de komende 10 jaar,
    - w. een prognose van extra mensen en middelen voor de ambities op het gebied van sportstimulering en (top)sportevenementen voor de komende 5 jaar.

Afbakening

De ambities voor Urban Sports vallen onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de wethouder Sport. Uitgaande van wat er in Amsterdam nu aan infrastructuur, programmering en (top)sportevenementen bestaat, bouwen we die ambities op een realistische manier uit in de richting van de hierboven genoemde doelen. Hierbij worden ook andere bestuurlijke portefeuilles aangesproken.

Middelen

In het beleidskader Urban Sports wordt een begroting opgenomen die vertrekt vanuit de huidige situatie en beschikbare budgetten, en waarvoor eventueel via de raad extra dekking wordt aangevraagd.

Organisatie	<p>Voor het opstellen van het beleidskader Urban Sports wordt een projectstructuur ingericht, bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – een projectgroep met een projectleider en een aantal beleidsadviseurs van Sport en Bos en stadsdelen, – beleidsadviseurs vanuit Onderwijs, Jeugd en Zorg, Maatschappelijke Voorzieningen, Ruimte en Duurzaamheid, Verkeer en Openbare ruimte en Grond en Ontwikkeling die <i>op agenda</i> input en feedback leveren, – een stuurgroep met de managers Beleid & Ontwikkeling en Sportstimulering van Sport en Bos die de projectleider aansturen, – een klankbordgroep met sleutelfiguren uit de Amsterdamse urban sports communities die actief betrokken worden bij het opstellen van het beleidskader Urban Sports.
Planning en mijlpalen	<p>Planning beleidskader:</p> <ul style="list-style-type: none"> – inrichting van de gemeentelijke organisatie (Q4 2019), – bijeenkomst participatieve beleidsvorming met de urban sports communities (Q2 2020), – opstellen beleidskader Urban Sports (Q3 2020-Q4 2020), – vaststellen beleidskader en/of extra middelen aanvragen in de voorjaarsnota (Q4 2020). <p>Mijlpalen Urban Sports:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aandacht voor Urban Sports op het Sportgala Amsterdam (Q4 2019), – opening Urban Sports zone Zeeburgereiland (Q2 2020), – communicatie campagne Urban Sports (Q3-Q4 2020), – Urban Sportsweek Amsterdam (Q3 2020).
Informatie	Nader te bepalen.
Risico	<p>Instemming met de ambities door het college en de gemeenteraad is essentieel. Overeenstemming met de stadsdelen over de ambities is ook van groot belang. Een gezamenlijke focus voorkomt dat resultaten gefragmenteerd tot stand komen. Een behoorlijke financiering van diverse onderdelen is daarbij wenselijk. In het najaar wordt beoordeeld of we verder kunnen met bestaande budgetten of dat er een aanvraag voor extra middelen wordt geformuleerd.</p>
